

Asia: VN/599/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriölle

Viite: VN/599/2022

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI VIRVOITUSJUOMAVEROSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Päivittäistavarakauppa ry:ltä (PTY) lausuntoa otsikkoasiassa. PTY kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

PTY vastustaa virvoitusjuomaveroa ja vaatii ensisijaisesti veron poistamista. PTY pitää erittäin kyseenalaisena, että verokertymän lisäämiseksi asetetaan eri tuoteryhmiä, ja sitä kautta eri toimialan yrityksiä eriarvoiseen asemaan keinona lisätä valtion verokertymää. Yksilön terveyden ja sitä kautta kansanterveyden kannalta ruokavalion kokonaisuus on ratkaiseva, ei mikään yksittäinen asia ruokavaliossa. Ihmisen hyvinvointi on kokonaisuus, eikä sitä voida ratkaista yhtä tuoteryhmää rankaisemalla. Lisäksi kaikki kulutukseen kohdistettavat verot heikentävät kuluttajien ostovoimaa ja tasaverona virvoitusjuomavero kohdistuu eniten pienituloisiin. Jos ihmisten kulutuskäyttäytymistä halutaan ohjata verotuksellisin keinoin, tulee se tehdä laskemalla terveellisten elintarvikkeiden, kuten kasvisten ja hedelmien verotaakkaa.

Virvoitusjuomaveron kaltaisessa verossa myös rajanveto eri tuotteiden välillä on varsin haastavaa ja veron suhteen joudutaan tekemään varsin keinotekoisia jaotteluita ilman terveydellisiä perusteita (esimerkiksi juotava jogurtti veron piirissä, tavallinen jogurtti veron ulkopuolella).

Mikäli virvoitusjuomaveroa ei poisteta, PTY katsoo, että asia tulee palauttaa valmisteluun. Virvoitusjuomaveron porrastaminen kuuteen eri luokkaan juomien sisältämän sokerin perusteella monimutkaistaa veroa merkittävästi ja aiheuttaa yrityksissä lisäkustannuksia ja hallinnollisen taakan kasvua. Pelkästään tietyn tuotteen verotason määrittäminen rajaveto-ongelmineen tulee olemaan haastavaa yrityksille tullitariffien valtavan määrän ja virvoitusjuomaveron keinotekoisien jaottelun takia.

Lausunnolla olevan esityksen taustalla on Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmakirjaus, jonka mukaan hallitus selvittää mahdollisuutta ottaa käyttöön kansanterveyttä edistävä vero, joka kohdistuisi esimerkiksi sokeriin. Lisäksi hallitusohjelman mukaan hallitus selvittää, voisiko veron rakennetta muuttaa siten, että marja- ja hedelmämehut rajataan pois veron piiristä. PTY katsoo, että on kohtuutonta, että kauppojen on tilitettävä virvoitusjuomaveroa sellaisesta tuorepuristetusta mehusta, jonka asiakas itse valmistaa myymälässä sijaitsevalla mehustuskoneella. Kaupassa puristetut hedelmät tulee ehdottomasti rajata virvoitusjuomaveron soveltamisalan ulkopuolelle.

Esityksen palauttamista valmisteluun puoltaa myös komission alustavassa tutkinnassa oleva valtioneuvoston kantelu. Virvoitusjuomaveron soveltuvuus yhteismarkkinoille on komission tutkinnassa, eikä lain muuttaminen tässä tilanteessa ole perusteltua.

Lainvalmistelun tulee kaikissa tilanteissa perustua kattaviin vaikutusten arviointeihin. Nyt ehdotettavien muutosten arvioidaan pienentävän verotuottoa noin kahdella miljoonalla eurolla, mutta arvio on tehty ottamatta huomioon veromuutosten vaikutuksia kulutukseen. Esitetty muutos voi siis alentaa verotuottoa enemmän, jos kulutus siirtyy lievemmin verotettuihin vähemmän sokeria sisältäviin juomiin, vain luontaista sokeria sisältäviin juomiin tai veropohjan ulkopuolisiin juomiin. Kun lain voimassaoloa perustellaan kansanterveysnäkökulmilla, pitäisi esityksen kansanterveydellinen syy-yhteys pystyä osoittamaan, mitä nyt ei ole tehty.

Kunnioitavasti

Päivittäistavarakauppa ry

Kari Luoto

Tea Taivalkoski

Toimitusjohtaja

Lakimies

Taivalkoski Tea
Päivittäistavarakauppa ry